

El llenguatge

Parlem-ne

23/III/1978

Ens hem queixat sovint de l'omissió inadmissible del pronom en —no tinc ganes— en lloc de No en tinc ganes— i potser també ho hem fet algunes vegades del seu ús indegut. Són, doncs, dos casos oposats que val la pena d'anar afinant, i ara ens permet de fer-ho un breu paràgraf que hem tingut ocasió de llegir no fa gaire en un article periodístic.

Referint-se a una obra en curs d'elaboració o publicació, el text en qüestió dela així: «Un primer resum s'ha publicat fa poc. Es un manual de butxaca del qual se n'ha parlat poc i...». A la primera oració del text —que és una oració simple— es on trobem a faltar el pronom en. L'autor del text hi afirma que s'ha publicat un primer resum. Un primer resum de què? Cal entendre, evidentment, de l'obra de què parla en el seu article. Però això cal expressar-ho explícitament en la seva frase perquè si no, gramaticalment, resta incompleta. Si no ho vol fer per mitjà del grup nominal corresponent, té el pronom en —un pronom és un terme que substitueix un nom— a la seva disposició: Un primer resum se n'ha publicat fa poc, en què en (n vol dir «de l'obra de què tractem».

• En canvi, en la segona oració —que és una oració complexa, de relatiu— el pronom en —que hi és representat, també, per la seva forma elidida n— és clarament pleonàstic perquè la funció que se li ha encomanat ja hi és exercida pel terme relatiu el qual. —Cal recordar que els pronoms dits relatius tenen una doble funció: fan de mots d'enllaç entre dues oracions i —substituint el terme dit antecedent— representen un dels complements de l'oració que introdueixen. En aquest cas, es tracta del complement preposicional —introduït per la preposició de— del verb parlar. És cert que sense aquest relatiu hauria escaigut en aquest cas el pronom en: Se n'ha parlat poc. Però la presència del relatiu amb la mateixa funció en fa un element innecessari i, les coses com siguin, incorrecte. Hauria calgut dir: ...del qual s'ha parlat poc. Per això, després d'un terme relatiu, cal vetllar sempre l'ús del pronoms febles, que poden constituir una duplicació sintàctica que convé evitar.

Albert Jané